

A protože Komorní Hůrka je i lokalitou velmi hodnotnou po stránce kulturně-historické, doznal opravu a vyčištění také portál historické štoly. Při zakončení průzkumných prací probíhajících v letech 1834 – 1837 věnoval zakladatel Národního muzea v Praze hrabě Kašpar Šternberk vlastním nákladem zřízený ozdobný portál ke vstupu do průzkumných štol. Na tomto památníku je nápis „DEN NATURFEUNDEN GEWIDMET v. G.K. STERNBERG, MDCCCXXXVII“ (Přátelům přírody věnováno hrabětem K. Šternberkem, 1837). Ke štole byl umístěn nový informační panel.

Na čedičové skále poblíž štoly je vytesán reliéf J. W. Goetha, který ztvárnil františkolázeňský výtvarník Adolf Mayerle, který je mj. také autorem první sošky Františka, symbolu Františkových Lázní. Připojený nápis na skále praví: „GOETHE, DEM ERFORSCHER DES KAMMERBÜHLES...“ (Goethovi, zkoumateli Komorní Hůrky – 1808, 1820, 1822). Letopočty stanoví data návštěv slavného básníka. Dle dochovaných zpráv J. W. Goethe navštívil v těchto letech Komorní Hůrku celkem 12x. Skála, reliéf i nápis byly rovněž péčí dobrovolníků v posledních letech očištěny od porostů mechů, lišejníků a křovin a pismo bylo zvýrazněno.

Účelové pozemkové spolky, jakým je Vulkán ve Františkových Lázních nebo pozemkový spolek Slavkovského lesa, jsou zakládány prostřednictvím Českého svazu ochránců přírody. Jejich úkolem je nejen péče o stávající chráněná území, ale jejich statut jim umožňuje pro účely ochrany přírody pronajímat či vykupovat a ošetřovat i pozemky místně významné, ať se již jedná o lokality výskytu vzácných rostlinných a živočišných společenstev nebo o prvky územního systému ekologické stability krajiny. Ale o tom podrobněji možná příště.

V den státního svátku 28. září 2005 se na Komorní Hůrce uskutečnilo u příležitosti 25. výročí založení ZO ČSOP Františkovy Lázně setkání ochránců přírody – pamětníků i těch současných naděnců. Přítomné pozdravila starostka Františkových Lázní paní Libuše Chrástová, nechyběli ani zástupci státních úřadů z Chebu a Správy CHKO Slavkovský les.

Předseda ČSOP ČR Ing. Pavel Pešout předal při této příležitosti ocenění za dlouholetou a neúnavnou práci nestorovi ochrany přírody v našem regionu, panu Ing. Dětmaru Jägerovi.

Použitá literatura:

Martínková E. et Martínek K. (1998): Sborník Chebského muzea, Chebské muzeum, Cheb, 1998.

Brož K. (2003): Národní přírodní památka Komorní Hůrka, ZO ČSOP Františkovy Lázně, 2003.

Ludvík Poláček

Válečný pomník ze zaniklé obce Výškovice

Před třemi lety, v říjnu roku 2002 byl v Mrázově objeven válečný pomník, pocházející původně z dnes již zaniklé obce Výškovice. Pomník ležel skrytý pod vrstvou zeminy na dvoře před domem čp. 18 a nalezen byl zcela náhodně. Zpráva o jeho objevení nebyla záměrně publikována, neboť jsme chtěli zabránit možnému odcizení této památky. Po dohodě s ředitelem Městského muzea v Mariánských Lázních Ing. Bartošem jsme v sobotu 15. října 2005 pomník ze země vyzvedli a převezli jej do Ovesných Kladrub, kde bude po menší opravě usazen na vhodném místě v obci.

Válečný pomník po vyzdvížení v Mrázově.
Foto Jaromír Bartoš.

Vyzvednutí pomníku v Mrázově se zúčastnili vedle Ing. Jaromíra Bartoše také pracovník Správy CHKO Slavkovský les Ing. Stanislav Wiesser, člen spolku pro výzkum kamenných křížů Ing. Jiří Milota a několik dalších pomocníků. Poděkování patří nejen jim, ale také p. Köhlerovi za možnost přístupu na jeho pozemek a soukromému zemědělci p. Ludíkovi, který se postaral o převoz pomníku do Ovesných Kladrub.

Nevyřešenou záhadou zatím zůstává, jak se tento pomník, věnovaný památce 11-ti výškovických mužů, padlých v 1. světové válce, ocitl zakopaný v zemi v 6 km vzdáleném Mrázově.

Petr Krása

Ohře, řeka pozoruhodná.

Když se řekne řeka Ohře, každý hned přidá největší tok na území Karlovarského kraje. Půjdem-li hlouběji, můžeme si už představit něco jiného. V karlovarském regionu má Ohře nezastupitelnou úlohu, je osou celého území, ať už ji chápeme historicky, sociologicky, biologicky nebo technicky. Je to základní migrační, erozní a dopravní trasa, která spojuje oblasti při horní a střední části toku a odděluje Krušné hory od Slavkovského lesa. Je to řeka, která se ve své nivě pohybuje a vytváří nepřehlédnutelné tvary svého toku, zvyšuje biologickou rozmanitost, ať už jde o faunu či flóru. Plní tak funkci obecného a především přírodovědného fenoménu.

Podívejme se na řeku z pohledu krajinotvorného. Po staletí a tisíciletí si řeka vytvářela svou cestu, přemísťovala své koryto podle charakteru podloží, soudržnosti břehových půd, intenzity velkých záplavových vod, skladby příbřežní vegetace. Nejvýraznější ze vzhledových prvků změn koryta aktivní řeky jsou meandry, slepá a mrtvá ramena, tůně, písčité náplavy a ostrovy. Tyto prvky průběžně vznikaly a zároveň na jiných místech zanikaly, měnily se, posouvaly. Například z mírného meandru vznikne prudký meandr, ten později prorazí síla toku a vznikne tak ostrov obehnaný dvěma koryty. Časem se vpusť do původního meandru zaneše a vznikne slepé rameno, jehož ústí se zanesením a zazemněním pravděpodobně po dlouhé době uzavře a vznikne mrtvé rameno. Mrtvé rameno zase postupem času podlehne sedimentačním a vegetačním vlivům, dojde ke zmenšování vodní hladiny, až se rameno úplně zazemní. Tento zjednodu-